

РЕЦЕНЗІЯ

офіційного рецензента Ребенко Галина Іванівни, кандидата ветеринарних наук, доцента, дисертації Труби Ольги Олексіївни на тему: «Ієрсиніозна інфекція котячих (епізоотологія, діагностика, лікування та профілактика)», що подана на здобуття освітньо-наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 21 «Ветеринарна медицина» за спеціальністю 211 «Ветеринарна медицина»

Актуальність теми дисертації.

Сучасний підхід «One Health» до вирішення проблем зоонозних інфекцій вимагає визначення усіх можливих шляхів передачі збудників зоонозних хвороб. Ієрсиніозна інфекція також вважається небезпечним зоонозом. Більшість описаних випадків кишкового ієрсиніозу у людей пов'язані з персистенцією збудників, прихованим виникненням та поширенням інфекції серед сільськогосподарських тварин, що призводить до глобальних масштабів інфікування тварин, а використання продуктів тваринництва в цих випадках є чинником виникнення харчових зоонозних інфекцій людини. Проте, дослідженню ролі непродуктивних тварин (компаньйонів, домашніх улюбленців, з якими так багато часу проводять діти) приділяється недостатньо уваги. Адже, як висвітлено в дисертації здобувачки, у котів виділяють сероваріанти, що мають зоонозний потенціал, а тому з'ясування питань поширення та встановлення подальшого контролю над присутністю збудника, доповнить існуючу картину кишкового ієрсиніозу та матиме як епізоотологічне, так і епідеміологічне значення.

У зв'язку з цим тематика дисертації Труби Ольги Олексіївни на тему: «Ієрсиніозна інфекція котячих (епізоотологія, діагностика, лікування та профілактика)», є актуальною.

Зв'язок з науковою тематикою

Робота пов'язана з науково-дослідною «Удосконалення методів ранньої діагностики і лікувально-профілактичних заходів для запобігання емерджентних та економічно значущих хвороб тварин» (№ державної реєстрації 0118U100371) кафедри вірусології, патанатомії та хвороб птиці ім. І.І. Панікара Сумського національного аграрного університету.

Наукова новизна і теоретичне значення дисертації

Проведене епізоотологічне обстеження та визначено поширення кишкової ієрсиніозної інфекції серед котів, що надходили до ветеринарних клінік Чернігівської області. При цьому вперше підтверджена наявність зоонозного кишкового ієрсиніозу серед представників Felidae, що спричинений *Y. enterocolitica* сероварами O:3, O:9 та O:6.30. Здобувачка

описала перебіг кишкового ієрсиніозу у котів як моноінфекції та в асоціації з вірусними хворобами, а також визначила ознаки поліорганної патології за різних форм перебігу. Проведені дослідження наявності виділення бактерій з фекаліями і встановлено, що часто воно відбувалося у тварин за відсутності клінічного прояву. Це має значення в усвідомленні необхідності проведення планового моніторингу ієрсиніозу для забезпечення епізоотичного благополуччя.

Авторкою визначено чутливість ізольованих від котів культур *Y. enterocolitica* до антибіотиків та виявлено нечутливість до амоксициліну, який зазвичай використовується в стандартній схемі лікування котів за ієрсиніозу. Нею запропоновано скориговану схему і доведено її вищу терапевтичну ефективність у порівнянні з базовою.

Практичне значення результатів дисертації

Дисертанткою досліджено діагностичну цінність різних методів досліджень на ієрсиніоз у котів і визначено, що біохімічні та гематологічні методи не доцільно проводити в комплексі диференційно-діагностичних процедур, а лише серологічні, бактеріологічні та молекулярно-генетичні можуть підтвердити підозру на ієрсиніозну інфекцію. Проте, отримані здобувачкою дані розширюють існуючі відомості про ієрсиніоз у непродуктивних тварин. Нею також відпрацьована та обґрунтована схема лікування тварин за ієрсиніозу з використанням комплексу терапевтичних засобів та антибактеріальних препаратів з врахуванням чутливості до них виділених у котів ієрсиній.

Головні результати, отримані особисто автором

Авторкою особисто проведено аналіз літературних джерел з тематики дисертації та узагальнення отриманої інформації. Досліджені і описані клінічна, патологоанатомічна та патоморфологічна картина за спонтанного перебігу кишкового ієрсиніозу котів. Визначено діагностичну спроможність різних методів лабораторних досліджень в якості найінформативніших для виявлення інфікованих ієрсиніями котів. Виділено *Y. enterocolitica* в кількості 31 культура від котів та 107 культур з котячих фекалій, визначено їх чутливість до антибіотиків та скориговано схему лікування котів за ієрсиніозу.

Під час оцінки автентичності дисертації був проведений аналіз звіту перевірки роботи на плагіат на наявність текстових запозичень (програма Strike plagiarism), на підставі якого дійшли висновку, що дисертаційна робота Труби Ольги Олексіївни на тему: «Ієрсиніозна інфекція котячих (епізоотологія, діагностика, лікування та профілактика)» є результатом самостійних досліджень здобувача і не містить елементів плагіату та

запозичень згідно постанови КМУ від 12.01.2022 № 44 п. 9. Використані ідеї, результати і тексти інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

Кількість наукових публікацій

Результати досліджень, висвітлені в дисертації, опубліковані в 7 наукових робіт у фахових виданнях України одна з яких у виданні, що входить до науко-метричної бази Scopus, 1 методичних рекомендаціях.

Основні положення дисертації доповідалися та обговорювалися на засіданнях вченої ради при факультеті ветеринарної медицини Сумського НАУ протягом 2018–2022 рр.; щорічних науково-практичних конференціях викладачів, студентів та аспірантів Сумського НАУ(2018-2022рр), II Міжнародній науково-практичній дистанційній конференції «Сучасні виклики і актуальні проблеми науки, освіти та виробництва: міжгалузеві диспути» (Україна, м. Київ, 10 березня 2020р), VIII Міжнародній науково-практичній дистанційній конференції «Сучасні виклики і актуальні проблеми науки, освіти та виробництва: міжгалузеві диспути»(Україна, м. Київ, 11 вересня 2020р), XI Міжнародній науково-практичній дистанційній конференції «Сучасні виклики і актуальні проблеми науки, освіти та виробництва: міжгалузеві диспути» (Україна, м. Київ, 11 грудня 2020р.), науково-практичній міжнародній дистанційній конференції «Сучасні досягнення та перспективи клінічної лабораторної медицини у діагностиці хвороб людини та тварин» 17 березня 2021 р. Харків; Міжнародному симпозиумі зі зменшення біологічної загрози (International biothreat reduction symposium).Київ.2021.

Зауваження і побажання до змісту

Робота викладена українською мовою на 108 сторінках тексту (не включаючи список літературних джерел та додатки) та рясно ілюстрована фотоматеріалом, щодо якості якого є певні зауваження, особливо в розділі, що описує результати бактеріологічних досліджень.

Загалом до оформлення розділу з результатами досліджень є побажання ретельніше відноситися до охайності виконання і щодо форматування («відірвані» назви таблиць та самі таблиці, перенесені ініціали від прізвища на інший рядок, горизонтально вставлене фото пробірки з пробою Рівальта), і щодо помилок та одруківок (с. 14 «*впівнічному регіоні України*», с. 59 «*середовище Гіса з цурками*», с.77 «*Пейєрові плямки*», «*вміст виснажений*», тощо). На мою думку також не дуже вдало використано кольорове подання таблиць з результатами випробування терапевтичної ефективності схем лікування котів за ієрсиніозу.

Проте, дослідження проведені у значному обсязі із застосуванням багатьох методів, а результати досліджень, принаймні в розділі «обговорення»

викладені вже значно логічніше і сприймаються цілком переконливо. Втім, в процесі опрацювання матеріалів, у мене виник ряд питань до дисертантки:

1. В чому полягає принцип холододового збагачення для ізоляції ієрсиній? Чи виділені при цьому ешерихії та шигелли не повинні були інактивуватися?
2. Чи проводили дослідження фекалій, що залишені різними котами на вулиці (особливо непокритих дитячих пісочницях) на наявність ієрсиній?
3. Ви пояснюєте стійкість виділених від котів ізолятів *Y. enterocolitica* до певних груп антибіотиків їх неконтрольованим застосуванням для сільськогосподарських тварин. Обґрунтуйте.
4. Чому клінічні ознаки проаналізовані у одних котів (табл. 3.9), а біохімічні показники (табл. 3.10) – у інших зовсім інших? І чому в групу брали лише серопозитивних по O:3?
5. Поясніть, що малося на увазі «в парних пробах проводили дослідження бактеріальних ізолятів на чутливість до антибіотиків» (с.79)?
6. Яким чином Ви фіксували припинення виділення збудника у тварин, що лікували від ієрсиніозу?

Не зважаючи на значну кількість питань, що виникли, та недосконало виписані окремі розділи дисертації, мушу визнати, що обсяги роботи (відпрацьованих методик, проведених досліджень та проаналізованих даних), виконані дисертанткою, переконливо свідчать про її фахову сформованість та дозволяють оцінити роботу в цілому позитивно.

Відповідність дисертації спеціальності та профілю ради:

Дисертаційна робота Труби Ольги Олексіївни на тему: «Ієрсиніозна інфекція котячих (епізоотологія, діагностика, лікування та профілактика)», подана до захисту у спеціалізовану вчену раду на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань з галузі знань 21 «Ветеринарна медицина» за спеціальністю 211 «Ветеринарна медицина» за своїми актуальністю, науково-теоретичним рівнем, основними результатами обґрунтованості, основними положеннями і результатами опублікованими у фахових виданнях, новизна постановки та практичним значення відповідає вимогам наказу МОН України № 40 від 12 січня 2017 року «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» та Постанові Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 341 від 21.03.2022. Зміст дисертації відповідає паспорту спеціальності.

Рецензент к.вет.н., доцент

